

**REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR**

Skupina poslancev in poslank

Ljubljana, 12.5.2011

Gospod
dr. Pavel Gantar
predsednik Državnega zbora

Na podlagi 88. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04 in 68/06), 19. člena Zakona o poslancih (Uradni list RS, št. 48/92, 15/94, 19/94, 44/94, 123/04 in 90/05) ter 114. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 35/02, 60/04 in 64/07) vlagamo

**PREDLOG ZAKONA O ZAGOTAVLJANJU PROSTEGA DOSTOPA DO
DOKUMENTOV O TRGOVINI Z OROŽJEM V LETIH 1990-1994**

ki vam ga pošiljamo v obravnavo na podlagi 114. člena poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije.

Sporočamo vam, da bodo na sejah matičnega delovnega telesa in državnega zbora kot predlagatelji sodelovali Tadej Slapnik, Dušan Kumer in Anton Anderlič.

Skupina poslancev in poslank

Tadej Slapnik

Dušan Kumer

Anton Anderlič

PREDLOG ZAKONA O ZAGOTAVLJANJU PROSTEGA DOSTOPA DO DOKUMENTOV O TRGOVINI Z OROŽJEM V LETIH 1990-1994

I. UVOD

1. Ocena stanja in razlogi za sprejem zakona

Trgovino z orožjem je v Državnem zboru Republike Slovenije preiskovalo že več parlamentarnih preiskovalnih komisij, vendar nobena ni dokončala svojega dela. Po skoraj dvajsetih letih še vedno ni znan obseg orožarskih poslov, kakor tudi iz tega naslova višina pridobljenih sredstev. Mnoge javne objave tako pričevanj udeležencev dogajanja kot tudi različnih dokumentov že predolgo ostajajo brez pravega epiloga. Prav to je razlog, da se ta tema nenehno vrača v politično in medijsko obravnavo. **Da je nenehno obravnavanje te tematike brez dokončnega epiloga že neproduktivno, je domala enotna ocena vseh političnih akterjev, ki so doslej že večkrat pozvali pristojne državne organe, da umaknejo oznake zaupnosti iz vseh ključnih dokumentov, ki zadevajo trgovino z orožjem.**

Zato je Državni zbor Republike Slovenije na na izredni seji dne 12. 4. 2011 na podlagi 110. člena Poslovnika državnega zbora sprejel DEKLARACIJO V ZVEZI Z UMIKOM TAJNOSTI IZ VSEH DOKUMENTOV NEKDANJEGA PREDSEDSTVA REPUBLIKE SLOVENIJE, PREDSEDNIKA REPUBLIKE SLOVENIJE, VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE, PREISKOVALNIH KOMISIJ DRŽAVNEGA ZBORA, KOMISIJE ZA NADZOR VARNOSTNIH IN OBVEŠČEVALNIH SLUŽB, MINISTRSTVA ZA OBRAMBO, MINISTRSTVA ZA NOTRANJE ZADEVE, SLOVENSKE OBVEŠČEVALNO VARNOSTNE SLUŽBE V DELIH, KI SE NANAŠAJO NA PRIPRAVE IN IZVEDBO OSAMOSVOJITVE IN OBRAMBE REPUBLIKE SLOVENIJE TER NABAV OBOROŽITVE IN VOJAŠKE OPREME DO LETA 2000 IN DELIH, KI SE NANAŠAJO NA POMOČ REPUBLIKI HRVAŠKI IN REPUBLIKI BOSNI IN HERCEGOVINI, v kateri državni zbor poudarja, da ponavljajoča se politična razprava o trgovini z orožjem, ne da bi javnosti hkrati omogočili prost dostop do teh dokumentov ter s tem objektivno oceno odločitev in stvarnih ravnanj takratnih nosilcev javnih funkcij in posameznikov, ustvarja podlago za nenehne medsebojne obtožbe o vpletenosti, odgovornosti in krivdi političnih subjektov za trgovino z orožjem. Da bi se lahko dokončno preseglo tovrstna ravnanja v prihodnosti, državni zbor ocenjuje, da bi bilo primerno sprejeti zakon, s katerim se bo, ob upoštevanju političnih interesov države ter ob zagotavljanju varstva osebnih podatkov in spoštovanju dostojanstva posameznika, javnosti omogočil prost dostop do dokumentov o trgovini z orožjem, s čimer bo omogočeno razkritje dejstev ter preseganje neobjektivnih medsebojnih obtožb, namenjenih politični diskreditaciji. Predlog zakona, ki naj bo vložen v tridesetih dneh po sprejemu te deklaracije, naj izhaja iz predloga sklepa, ki ga je v zahtevi za sklic izredne seje Državnega zbora 29. 3. 2011 predlagala skupina poslank in poslancev, s prvopodpisanim Jožetom Tankom, ter sklepov, ki so jih v zahtevi za sklic nujne seje Odbora za notranjo politiko, javno upravo in pravosodje 9. 3. 2011 predlagale poslanske skupine SD, ZARES, DeSUS in LDS.

Trgovino z orožjem je vsekakor treba razdeliti na dva dela. Prvi del obsega trgovino za potrebe lastne oborožitve v času pred in med osamosvajanjem. In tistim, ki so pri tem za potrebe obrambe suverenosti Republike Slovenije tvegali tudi svoje življenje, je treba izreči zahvalo. Drugo obdobje pa je čas po osamosvojitvi, ko nam ni neposredno pretila vojaška agresija. Tudi takrat se je bilo treba oboroževati, a le za svoje potrebe. Hkrati pa bil to čas, ko je v sosednjih državah Republiki Hrvaški in Republiki Bosni in Hercegovini vihrala vojna. Potrebovali so orožje za obrambo svoje domovine. In v interesu zagotavljanja lastne varnosti je bilo, da je Republika Slovenija v določenem obdobju pomagala tema dvema republikama. Seveda pa je to pomenilo, da je bil pravi čas tudi za ilegalno oz. nezakonito orožarsko trgovanje in trgovina z orožjem je cvetela. Kdo komu, koliko, in po čem, pa so ostala odprta vprašanja vse do danes. Se je trgovalo za gotovino, kje je ta gotovina, kje so evidence o prodanem orožju, ki je bil v lasti Republike Slovenije? So trgovci z orožjem kupovali orožje v tujini in ga prodajali naprej? So bili to vojni dobičkarji? To so vprašanja, ki terjajo odgovore. **Državljeni in državljanke te odgovore upravičeno pričakujejo.**

Po letih ugibanj, špekulacij, številnih parlamentarnih preiskovalnih komisijah in po številnih zaključenih kazenskih postopkih je v interesu vseh državljanek in državljanov, predvsem pa je bistvenega pomena za prihodnost Slovenije, da se resnici o trgovanju z orožjem pride do dna. Zavedamo se, da je večina teh postopkov že zastaranih in akterjev ni več mogoče sodno preganjati, vendar je kljub vsemu pomembno, da se izve resnica in da odgovorni nosilci javnih funkcij in posamezniki, ki so (so)delovali pri trgovini z orožjem, nosijo vsaj moralno in politično odgovornost. Poleg tega je tudi v interesu Republike Slovenije oz. njenega ugleda, da se trgovina z orožjem, v obdobju 1990-1994, pri kateri obstaja sum osebnega okoriščanja posameznikov, dokončno javno obelodani v vseh tistih primerih, kjer obstojijo osnove za takšne domneve in **da se s tem potegne jasna ločnica med legitimnim in legalnim oboroževanjem Republike Slovenije za obrambne potrebe in nezakonito trgovino z orožjem ter osebnim okoriščanjem.**

Poleg tega je smiselno, da se iz časa pred osamosvojitvijo razkrijejo tudi dejstva glede orožja teritorialne obrambe Republike Slovenije in ravnanja takratnih republiških organov ter ravnanja Jugoslovanske ljudske armade v letu 1990. In da se razkrijejo vsa dejstva o razorožitvi teritorialne obrambe. Slednje je namreč povezano z oboroževanjem teritorialne obrambe za zaščito samostojnosti in suverenosti Republike Slovenije v letu 1991.

2. Cilji, načela in poglavitne rešitve

Cilji

Cilj zakona je, kakor izhaja iz predhodne obrazložitve, da se zaradi javnega interesa z namenom da se doseže čim večja obveščenost javnosti o orožju teritorialne obrambe v času pred osamosvojitvijo in o vseh drugih okoliščinah nakupa, prodaje, uvoza, izvoza in tranzita orožja in vojaške opreme v času od 1990 do 1994 oziroma trgovine z orožjem in sicer:

- razorožitve slovenske teritorialne obrambe Republike Slovenije ali premeščanja orožja teritorialne obrambe ,
- prevzema orožja in vojaške opreme (v nadaljnem besedilu: orožja), ki so ga državni organi 1991 prevzeli od nekdanje Jugoslovanske ljudske armade in prodaje ali brezplačne prepustitve tega orožja na ozemlje Republike Hrvaške ter Republike Bosne in Hercegovine,
- nakupa orožja v tujini za potrebe državnih organov Republike Slovenije,
- nakupa orožja v tujini z namenom nadaljnje prodaje na ozemlje Republike Hrvaške ter Republike Bosne in Hercegovine,
- uvoza, izvoza in tranzita orožja preko državne meje ali preko ozemlja Republike Slovenije,
- **poteka in vrednosti gotovinskega plačilnega prometa pri trgovini z orožjem,**
- **porabe (javnih) sredstev, pridobljenih s trgovino z orožjem,**
- **vpletenosti in odgovornosti nosilcev javnih funkcij v trgovino z orožjem,**
- **pregona domnevnih kaznivih dejanj nezakonite trgovine z orožjem ali kakšnih drugih nezakonitih dejanj ali ravnanj pri trgovini z orožjem,**
- **suma morebitnih preokračitev ali zlorabe pooblastil ali opustitve dolžnih ravnanj nosilcev javnih funkcij in posameznikov, zaposlenih v državnih organih, ki so (so)delovali pri trgovini z orožjem.**

Razpravo o trgovini z orožjem je treba enkrat za vselej zaključiti, in sicer tako, da politika javnosti prepusti, da si na podlagi dokumentarnega gradiva sama ustvari svojo sodbo.

Načela

Predlog zakona zaradi javnega interesa uveljavlja določena odstopanja od načel veljavne zakonodaje, ki urejajo sistem določanja, varovanja in dostopa do tajnih podatkov državnih organov Republike Slovenije, ki se nanašajo na obrambo, zunanje zadeve ali obveščevalno in varnostno dejavnost države, ter prenehanja tajnosti takšnih podatkov, prostega dostopa do informacij javnega značaja, s katerimi razpolagajo državni organi, načel pred- in kazenskega postopka, delovanja obveščevalnih in varnostnih služb ter načel parlamentarne preiskave, saj menimo, da je javni interes glede razkritja okoliščin trgovine z orožjem močnejši od javnega interesa ali interesa drugih oseb za omejitev dostopa, a po našem mnenju kljub temu še vedno zagotavlja spoštovanje načela ustavnosti in zakonitosti, načelo sorazmernosti in načela varovanja osebnih podatkov ter varovanja interesov državne varnosti in ugleda Republike Slovenije.

Predlagatelji smo namreč prepričani, da je nesporno, da se je Slovenija pred in po osamosvojitvi legitimno in legalno oboroževala za obrambo svoje suverenosti. Zaradi razširitve konfliktov po vojni za Slovenijo tudi na teritorij sosednjih držav oz. republik bivše SFRJ Hrvaške in Bosne in Hercegovine pa je Slovenija v interesu zagotavljanja lastne varnosti v določenem obdobju pomagala tudi tema dvema republikama. Predvsem v letih 1991, 1992 in tudi 1993 je poleg trgovine z orožjem za lastne potrebe obrambe Slovenija zagotavljala različne oblike pomoči Republiki Hrvaški in Republiki

Bosni in Hercegovini. **Glede na številne informacije, ki so se pojavljale in se še vedno pojavljajo v javnosti, je treba doseči jasno razmejitev med nakupi in prodajami oz. podaritvi orožja, ki je bilo v interesu države in tistimi nakupi in prodajami, ki so bili vezani na sum osebnega okoriščanja posameznikov in morebitnih kaznivih dejanj nezakonite trgovine z orožjem.**

Poglavitne rešitve

Z zakonom se določa, da se ne glede na stopnjo tajnosti z vseh dokumentov o nakupu, prodaji, uvozu, izvozu in tranzitu orožja in vojaške opreme oz. trgovine z orožjem v času od 15.5. 1990 do 29.3.1994, stopnja tajnosti umakne oz. tajnost podatkov prekliče. Dokumenti o trgovini z orožjem so predvsem dokumenti državnih organov: MORS in MNZ (nekdanjih republiških sekretariatov), vlade, nekdanjega predsedstva Republike Slovenije, predsednika Republike Slovenije, VIS oz. SOVE, VOMO oz. OVS, TO oziroma SV in dokumenti, ki so nastali pri delu parlamentarnih preiskovalnih komisij ter dokumenti Komisije Državnega zbora Republike Slovenije za nadzor nad delom obveščevalnih in varnostnih služb.

Zakon pa državnim organom nalaga tudi, da zagotovijo varstvo osebnih podatkov in da te pred objavo dokumentov na primeren način zaščitijo (anonimizirajo), ob pomoči oziroma na podlagi mnenja pristojnega organa, informacijske pooblaščenke. Slednja o načinu varovanja osebnih podatkov državnim organom poda generalizirano mnenje.

Da bi se izognili prevelikim stroškom (gre za več tisoč dokumentov) z zagotavljanjem prostega dostopa do dokumentov o trgovini z orožjem - zakon o dostopu do informacij javnega značaja določa, da se prost dostop zagotavlja na vpogled ali tako, da se zagotovi prepis, fotokopija ali elektronski zapis -, zakon določa, da se za vse dokumente zagotovi elektronski zapis, če dokumenti niso v elektronski obliki, in da se jih objavi na spletni strani. Slednji način dostopa tudi onemogoča kasnejše manipulacije z dokumenti, saj vsakdo lahko hitro in na enostaven način s primerjavo na spletni strani preveri njihovo avtentičnost.

Zakon pa določa tudi globe za odgovorne osebe državnih organov, ki bi ravnali v nasprotju z določbami tega zakona.

3. Ocena finančnih posledic predloga zakona za državni proračun in druga javna finančna sredstva

Predlog zakona ne bo imel dodatnih finančnih posledic za državni proračun in za druga javnofinančna sredstva. Državni organi bodo s tem zakonom določene naloge opravili v okviru rednega delovnega časa. Dodatne aktivnosti državnih organov bodo potrebne glede njihove pretvorbe v el. obliko, pri čemer je treba poudariti, da je večina dokumentov že shranjena v obliki elektronskega zapisa. Spletne strani državnih organov in informacijska opremljenost pa že sedaj omogočajo njihovo javno objavo. Zagotovljenost sredstev v proračunu zato ni potrebna.

4. Primerjalno pravna ureditev v drugih pravnih sistemih in prilagojenosti predlagane ureditve pravu Evropske unije

Ne razpolagamo z ustreznimi podatki, da bi lahko prikazali primerjalno pravno ureditev v drugih pravnih sistemih. Gre namreč za enkratni ukrep na področju, ki se v posameznih državah različno urejajo. Če se omejimo zgolj na dokumente oz. gradivo obveščevalno-varnostnih služb v drugih državah Evropske unije, je za te značilno, da zelo dolgo hranijo svoja dokumentarna in arhivska gradiva in omejujejo dostop. Kot glavni razlog za to večinoma poudarjajo možne negativne posledice za nacionalne interese države. Kar se tiče primerljivosti ureditve dostopa do teh dokumentov bi lahko navedli primerjavo pri urejanju in uporabi arhiva s nekdanjih obveščevalnih in varnostnih služb vzhodnoevropskih držav, ki jim je bila zgled ureditev arhiva nekdanje politične policije Stasi v nekdanji Nemški demokratični republiki. Zvezna republika Nemčija je decembra leta 1991 sprejela Zakon o dokumentaciji Službe državne varnosti nekdanje Nemške demokratične republike (krajše: Zakon o Stasijevi dokumentaciji), ki natančno ureja zbiranje, obdelavo, ravnanje in uporabo dokumentacije Ministrstva za državno varnost predhodnic in naslednic (Služba državne varnosti) v nekdanji Nemški demokratični republiki, in sicer z namenom, da se:

1. posamezniku omogoči dostop do informacij, ki jih je v zvezi z njim hranila Služba državne varnosti, da bi lahko pojasnil vpliv Službe državne varnosti na svojo osebno usodo;
2. posameznika zaščiti pred kratenjem njegovih osebnih pravic zaradi uporabe informacij, ki jih je v zvezi z njim hranila Služba državne varnosti;
3. zagotovi in vzpodbuja zgodovinska, politična in pravniška obdelava dejavnosti Službe državne varnosti;
4. javnim in zasebnim subjektom omogoči razpolaganje s potrebnimi informacijami v skladu z nameni, predpisanimi s tem zakonom.

Ta zakon je opredelil tudi nekatere omejitve glede dostopa in uporabe omenjenega gradiva, in sicer nedopustnost uporabe podatkov o osebi, ki jih je zbral Stasi, v škodo te osebe; začasna nedopustnost uporabe podatkov na podlagi izjave sodišča ali tožilstva o škodljivosti uporabe podatkov za izvedbo kazenskega postopka. Tako kot v Nemčiji leta 1991 so npr. tudi na Češkem, Slovaškem, v Bolgariji, Romuniji in na Madžarskem ustanovili poseben organ (urad, inštitut, komisijo ipd.), ki je bil zadolžen za preglede in preučitev teh arhivov. Ta organ je tudi omogočal vpogled zainteresiranim osebam v določene podatke. V vseh omenjenih državah so se odločili tudi za določene omejitve pri dostopanju do arhivov svojih nekdanjih obveščevalnih in varnostnih služb. V Bolgariji so se na primer odločili, da bodo ostali še naprej javno nedostopni dokumenti, ki bi lahko škodili bolgarskim nacionalnim in mednarodnim interesom ali resno ogrozili življenje določenih oseb.

Predloženi zakon ni povezan s pravno ureditvijo Evropske unije.

Predloženi zakon tudi v ničemer ne nasprotuje pravni ureditvi Evropske unije.

5. Druge posledice, ki jih bo imel sprejem zakona

Sprejem predloga zakona razen omenjenih ne bo imel drugih posledic.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

S tem zakonom se zaradi javnega interesa z namenom da se doseže obveščenost javnosti o vseh okoliščinah ravnanja z orožjem Teritorialne obrambe Republike Slovenije in podaritve, nakupa, prodaje, uvoza, izvoza in tranzita orožja in vojaške opreme v času od 15.5. 1990 do 29.3.1994 (v nadaljnjem besedilu: trgovine z orožjem) in vpletenosti ter odgovornost nosilcev javnih funkcij in posameznikov, zaposlenih v državnih organih, ki so (so)delovali pri trgovini z orožjem, določi, da se ne glede na določbe predpisov, ki urejajo parlamentarno preiskavo, tajnost podatkov, dostop do informacij javnega značaja, delovanje obveščevalnih in varnostnih služb, predkazenski ter kazenski postopek, poslovno skrivnost, varstvo arhivskega gradiva zagotovi prost dostop javnosti do dokumentov ali delov dokumentov, zapisnikov, zabeležk, magnetogramov, razvidov, zadev, dosjejev, evidenc ali drugega dokumentarnega gradiva o trgovini z orožjem (v nadaljnjem besedilu: dokumenti o trgovini z orožjem) na način in postopku kot to določa ta zakon.

2. člen

Za dokumente o trgovini z orožjem se po tem zakonu štejejo naslednji dokumenti:

- uradne zabeležke vseh pogovorov, ki jih je imel predsednik predsedstva Republike Slovenije Milan Kučan do 19. 05. 1990 in ki se tičejo razorožitve in premeščanja orožja teritorialne obrambe Republike, še posebej pa pogovorov s poveljnikom republiškega štaba teritorialne obrambe Republike Slovenije generalom Ivanom Hočevarjem, poveljnikom 5. vojaškega območja Jugoslovanske ljudske armade generalom Konradom Kolškom, takratnim sekretarjem republiškega sekretariata za notranje zadeve Tomažem Ertlom in s predstavniki institucij Socialistične federativne Republike Jugoslavije in Jugoslovanske ljudske armade;
- magnetogram razširjene seje predsedstva Republike Slovenije z dne 27. 06. 1991, na kateri je bil sprejet sklep o obrambi Republike Slovenije ter vseh za to potrebnih ukrepah,
- uradne zabeležke vseh pogovorov, ki jih je imel predsednik predsedstva Republike Slovenije Milan Kučan 24., 25., 26. in 27.06. 1991 s predstavniki institucij Socialistične federativne Republike Jugoslavije,
- primopredajni zapisnik med poveljnikom 5. armadnega območja Jugoslovanske ljudske armade generalom Andrijo Rašeto in namestnikom ministra za obrambo Republike Slovenije Miranom Bogatajem s prilogami,
- uradne zabeležke pogovorov glede sklenitve dogovora o vrednosti orožja in vojaške opreme in načinov plačila oziroma kompenzacij med delegacijami vlade Republike

Slovenije in Republike Hrvaške z dne 5.11.1991 in omenjeni dogovor ter dokumenti, ki jih je za sklenitev dogovora pripravila delegacija vlade Republike Slovenije,

- delni in končni poračun plačil oziroma kompenzacij za orožje in vojaško opremo med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško z dne 5.11.1991, decembra 1991 in 23.3.1992,
- uradne zabeleške vseh pogovorov med nosilci javnih funkcij Republike Slovenije in predstavniki Republike Bosne in Hercegovine do [6. 12. 1992](#) v zvezi s trgovino z orožjem, še posebej pa pogovorov s Hasanom Čengićem,
- deli zapisnikov vseh sej Sveta za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito pri Predsedstvu Republike Slovenije, rednih in razširjenih sej Predsedstva Republike Slovenije do [6. 12. 1992](#), ki se tičejo razorožitve in premeščanja orožja teritorialne obrambe Republike in trgovine z orožjem,
- vsi dokumenti Preiskovalne komisije Državnega zbora Republike Slovenije za parlamentarno preiskavo o vpletenosti in odgovornosti nosilcev javnih funkcij v zvezi z najdbo orožja na mariborskem letališču, ki je bila ustanovljena v mandatu Državnega zbora Republike Slovenije 1992-1996,
- vsi dokumenti Preiskovalne komisije Državnega zbora Republike Slovenije o vpletenosti in odgovornosti nosilcev javnih funkcij v zvezi z najdbo orožja na mariborskem letališču ter z opremo in orožjem v skladišču Ložnica, ki je bila ustanovljena v mandatu Državnega zbora Republike Slovenije 1996-2000,
- del letnega poročila Komisije Državnega zbora Republike Slovenije za nadzor nad delom obveščevalnih in varnostnih služb za leti 2004 in 2005, ki govori o trgovini z orožjem, in sicer v poročilu za leto 2004 od strani 56 do strani 74, v poročilu za leto 2005 pa od strani 50 do strani 58,
- poročilo o ureditvi zbrane dokumentacije v zvezi s prodajo orožja za obdobje 1991-1993 in pripravi vsebinskega povzetka o dogodkih v omenjenem obdobju, ki ga je pripravila Preiskovalna komisija Državnega zbora Republike Slovenije za ugotovitev politične odgovornosti nosilcev javnih funkcij, ki so sodelovali pri pripravi in izvedbi pogodbe o nakupu pehotnih bojnih oklepnih vozil - srednjih oklepnih kolesnih vozil 8x8 zaradi suma, da je posel politično dogovorjen, voden netransparentno in da je negospodaren, ter zaradi suma o prisotnosti klientelizma in korupcije, in za ugotovitev suma o neposredni ali posredni povezavi med sedanjimi in nekdanjimi akterji ter nosilci javnih funkcij z orožjem v obdobju 1991 do 1993, ki je bila ustanovljena v mandatu Državnega zbora Republike Slovenije 2004-2008, in dokumentacija v zvezi s trgovino z orožjem za obdobje 1991-1993, ki jo je komisija prejela od okrožnega državnega tožilstva v Kranju in okrožnega sodišča v Celju,

- poročilo Ministrstva za obrambo Republike Slovenije o prometu in tranzitu orožja, ki je bilo leta 1993 narejeno na zahtevo predsednika takratne Vlade Republike Slovenije, dr. Janeza Drnovška,
- zapisnik o primopredaji med bivšima ministroma za obrambo Republike Slovenije Janezom Janšo in Jelkom Kacinom s prilogami,
- poročilo Ministrstva za obrambo Republike Slovenije z orožjem v obdobju 1991-1993, ki je bilo leta 1996 poslano predsedniku takratne vlade Republike Slovenije, dr. Janezu Drnovšku,
- poročilo Vlade Republike Slovenije o prejetih sredstvih od prodaje orožja v letih 1991-1993, ki je bilo poslano v odgovor na sklep Državnega zbora Republike Slovenije z dne 29.6.2000,
- poročilo Ministrstva za obrambo Republike Slovenije o knjigovodskih podatkih o trgovanju z orožjem, ki je bilo leta 2002 poslano Komisiji Državnega zbora Republike Slovenije za nadzor nad delom obveščevalnih in varnostnih služb,
- poročilo Vlade Republike Slovenije o plačilnem prometu pri trgovini z orožjem, ki je bilo poslano v odgovor na sklep Državnega zbora Republike Slovenije z dne 30.09.2005,
- poročilo Ministrstva za obrambo Republike Slovenije o vrednosti gotovinskega prometa v trgovini z orožjem, ki je bilo leta 2006 poslano Komisiji Državnega zbora Republike Slovenije za nadzor nad delom obveščevalnih in varnostnih služb,
- vsi dokumenti Slovenske obveščevalno-varnostne agencije ki se nanašajo na bančne transakcije plačil v trgovini z orožjem, še posebej glede bančnih transakcij plačil prek bank v tujini,
- vsi dokumenti delovnih skupin Ministrstva za obrambo in Ministrstva za notranje zadeve za raziskavo trgovine z orožjem, ki so delo pričele leta 1994,
- kazenske ovadbe, uradni zaznamki o zbranih obvestilih in predlogi za operativno obdelavo kriminalistične službe policije Republike Slovenije ter sklepi o zavrženju ovadb zoper posameznike, ki so v času od 15.5. 1990 do 29.3.1994 domnevno sodelovali pri nezakoniti trgovini z orožjem.

Državni organi, ki po tem zakonu zagotavljajo prost dostop javnosti do dokumentov o trgovini z orožjem, so (v nadaljnjem besedilu: državni organi):

- Predsednik Republike Slovenije,
- Državni zbor Republike Slovenije,
- Vlada Republike Slovenije,
- Slovenska obveščevalno-varnostna agencija,
- Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije,

- Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije in Policija kot organ v sestavi ministrstva,
- Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije.

3. člen

Ne glede na določbe zakona, ki ureja tajne podatke, se z uveljavitvijo tega zakona v dokumentih o trgovini z orožjem, ki vsebujejo tajne podatke, tajnost podatkov s tem zakonom prekliče.

Ne glede na določbe zakona, ki ureja varstvo arhivskega gradiva, se z uveljavitvijo tega zakona javnemu arhivskemu gradivu, ki vsebuje dokumente o trgovini z orožjem in jim je bil skladno z zakonom, ki ureja varstvo arhivskega gradiva, določen rok nedostopnosti, rok nedostopnosti s tem zakonom prekliče.

Ne glede na določbe tega zakona se zaradi varstva zasebnosti in dostojanstva posameznika osebni podatki v dokumentih o trgovini z orožjem varujejo skladno s predpisi, ki urejajo varstvo osebnih podatkov. Varovanje osebnih podatkov v dokumentih o trgovini z orožjem državni organi zagotovijo po pridobitvi mnenja informacijskega pooblaščenca.

4. člen

Ne glede na določbe predpisov, ki urejajo dostop do informacij javnega značaja, prost dostop do dokumentov o trgovini z orožjem zagotovijo državni organi tako, da elektronski zapis dokumentov objavijo na svojih spletnih straneh.

Dokumenti o trgovini z orožjem, ki so javno arhivsko gradivo, morajo biti dostopni vsakomur v skladu z zakonom, ki ureja varstvo arhivskega gradiva.

5. člen

Državni organi zagotovijo objavo elektronskega zapisa dokumentov o trgovini z orožjem na svoji spletni strani najkasneje v 30 dneh po uveljavitvi tega zakona. Če državni organi do roka iz prejšnjega stavka v posamičnem dokumentu o trgovini z orožjem ne zagotovijo varovanja osebnih podatkov, se ta rok za posamičen dokument lahko podaljša do zagotovitve varovanja osebnih podatkov, vendar ne na več kot 60 dni po uveljavitvi tega zakona.

6. člen

Z globo 10.000 eurov se kaznuje odgovorna oseba državnega organa če ravna v nasprotju s 4. in 5. členom tega zakona.

7. člen

Ta zakon začne veljati petnajst dni po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1., 2. in 3. členu

Z zakonom se določa, da se zaradi javnega interesa ne glede na stopnjo tajnosti z vseh dokumentov o podaritvi, nakupu, prodaji, uvozu, izvozu in tranzitu orožja in vojaške opreme oz. trgovine z orožjem v času od 15.5. 1990 do 29.3.1994, stopnja tajnosti umakne oz. tajnost podatkov z zakonom prekliče in sicer od dneva uveljavitve zakona. Enako velja za preklic nedostopnosti javnega arhivskega gradiva, ki vsebuje dokumente o trgovini z orožjem. Časovno obdobje zajema čas od dneva, ko je bil izdan ukaz za razorožitev in premeščanje orožja teritorialne obrambe Republike do dneva razrešitve bivšega ministra za obrambo Janeza Janše. kar pa ne pomeni, da gre za dokumente, ki so nastali v tem času, ampak za dokumente, ki so nastali v zvezi in na podlagi dogajanja v tem času.

Dokumenti o trgovini z orožjem iz 2. člena so predvsem dokumenti državnih organov: MORS in MNZ (nekdanjih republiških sekretariatov), vlade, nekdanjega predsedstva Republike Slovenije, predsednika Republike Slovenije, VIS oz. SOVE, VOMO oz. OVS, TO oziroma SV, policije, državnega tožilstva in dokumenti, ki so nastali pri delu parlamentarnih preiskovalnih komisij ter dokumenti Komisije Državnega zbora Republike Slovenije za nadzor nad delom obveščevalnih in varnostnih služb. Dokumenti so smiselno, glede na omenjeno obdobje, povzeti iz zahteve za sklic izredne seje državnega zbora, ki jo je zahtevala skupina poslank in poslancev, s prvopodpisanim Jožetom Tankom, ter zahtevi za sklic nujne seje Odbora za notranjo politiko, javno upravo in pravosodje, ki so jo zahtevale poslanske skupine SD, ZARES, DeSUS in LDS. Med dokumente niso bili vključeni dokumenti, ki se ne nanašajo na to obdobje oz. se ne nanašajo na trgovino z orožjem z Republiko Hrvaško in Bosno in Hercegovino. Dodani pa so bili še nekateri novi, za katere so predlagatelji izvedeli v času nastajanja predloga zakona. Javno objavljeni bodo originalni dokumenti posameznih državnih organov, ki so navedeni poimensko, in kopije preostalih dokumentov državnih organov o trgovini z orožjem, ki so jih zbrale parlamentarne preiskovalne komisije.

Zakon v 3. členu državnim organom nalaga tudi, da zagotovijo varstvo osebnih podatkov in da te pred objavo dokumentov na primeren način zaščitijo oz. varujejo (anonimizirajo), ob pomoči oziroma na podlagi mnenja pristojnega organa, tj. informacijske pooblaščenke. Slednja o načinu varovanja osebnih podatkov državnim organom glede na naravo podatkov poda generalizirano mnenje; gre za več tisoč dokumentov in bi bilo nemogoče, da bi informacijska pooblaščenka podala mnenje o vsakem posameznem dokumentu. Odgovorni za varovanje osebnih podatkov so namreč državni organi, vsak posameznik pa ima v primeru, da bi prišlo do objave osebnih podatkov, pravico zahtevati varstvo.

K 4. členu

Da bi se izognili prevelikim stroškom (gre za več tisoč dokumentov) z zagotavljanjem prostega dostopa do dokumentov o trgovini z orožjem - zakon o dostopu do informacij javnega značaja določa, da se prost dostop zagotavlja na vpogled ali tako, da se zagotovi prepis, fotokopija ali elektronski zapis -, zakon določa, da se za vse dokumente zagotovi elektronski zapis, če dokumenti niso v elektronski obliki, in da se jih objavi na spletni strani. Slednji način dostopa tudi onemogoča kasnejše manipulacije z dokumenti, saj vsakdo lahko hitro in na enostaven način s primerjavo na spletni strani preveri njihovo avtentičnost.

K 5. členu

Člen določa rok v katerem morajo državni organi zagotoviti objavo dokumentov. V primeru, da ne uspejo zagotoviti varovanja osebnih podatkov, se ta rok lahko podaljša, vendar ne na več kot 60 dni po uveljavitvi tega zakona.

K 6. členu

Zakon zaradi zasledovanja javnega interesa določa tudi globe za odgovorne osebe državnih organov, ki bi ravnali v nasprotju z določbami tega zakona. Določena je najvišja globa, ki se lahko predpiše za odgovorno osebo.

K 7. členu

Člen določa vacatio legis.